

De VU en de BOM

'Griezelig', was de reactie van de secretaresse van prof. dr. Joh. Blok toen ze het artikel 'De oorlog is niet meer wat hij geweest is', had uitgetypt. Niet plaatsen? Wel plaatsen? De VUm-redactie meende het wel te moeten opnemen. Prof. Joh. Blok was om een artikel verzocht met het oog op de Vredesweek deze maand (19 tot 26 september) en als we gaan discussiëren moeten we weten waar we het over hebben. Kunnen we nog net zo over de oorlog praten als vroeger of is deze principieel van karakter veranderd door het kernwapen?

AUTEURS

Prof. Blok (47) is hoogleraar biofysica aan de VU. Hij houdt zich al jaren bezig met de gevolgen van het gebruik van kernwapens. Van 1950-1958 werkte hij op het Medisch-Biologisch Laboratorium van de Rijksverdedigingsorganisatie-TNO te Delft, waar hij een proefschrift schreef over 'Radioactieve Besmetting van de Biosfeer in Nederland'. In 1962 leverde hij o.a. een artikel over 'De radioactiviteit ten gevolge van proeven met kernwapens' voor het Nederlandse Tijdschrift voor Geneeskunde. De tweede auteur van dit artikel, Fokke Goudswaard (23) is een student die zich op de afdeling van prof. Blok voorbereidt op het doctoraal examen.

VERKUYL

Nieuw is het onderwerp niet. Een 'neen' tegen kernwapens liet de synode van de Hervormde Kerk al in 1962 horen. De synode van de Gereformeerde Kerken bleek eind januari 1970 zó verdeeld over de problematiek dat er geen uitspraken uitkwamen. Op het ARP-convent 12 december 1970 nam prof. dr. J. Verkuyl stelling tegen het in bezit

De oorlog is niet meer wat hij geweest is

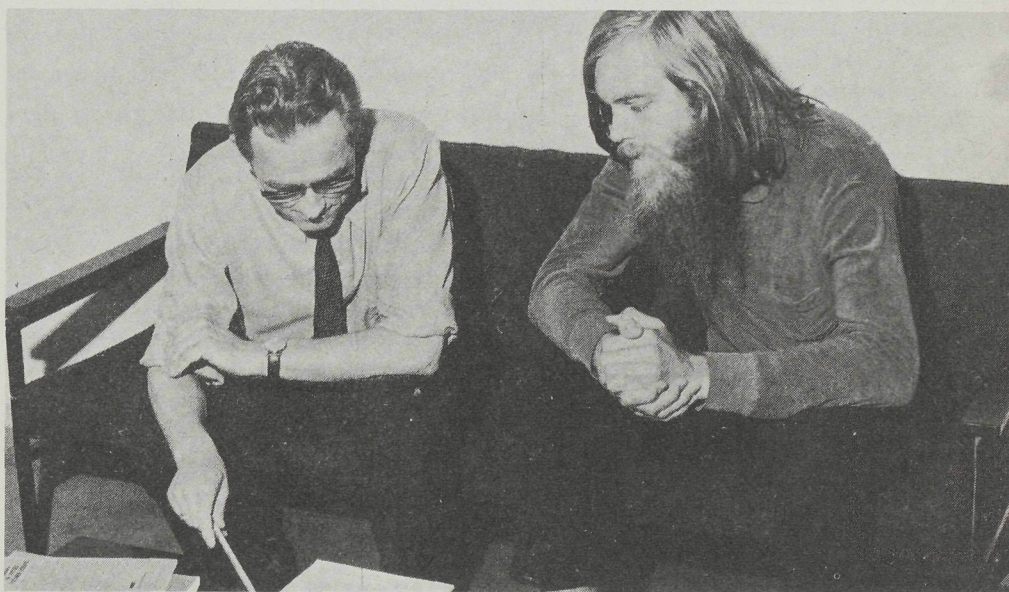
door Prof. dr. Joh. Blok en Fokke Goudswaard

Niemand blijkt voorstander te zijn van het voeren van oorlog – natuurlijk niet! – doch daarmee houdt veelal de eenstemmigheid op in persoonlijke gesprekken, gesprekskringen, discussies op synodes en in politieke partijen. De ene partij blijft neen zeggen, hetzij tegen de deelname aan oorlog in het algemeen, hetzij tegen gewapend optreden in NAVO-verband. De anderen, meestal de meerderheid, aanvaarden zulk een consequent standpunt niet en achten het zelfs onverantwoord.

Toch beschikken beide partijen over dezelfde informatie. Beide weten dat oorlog afschuwelijk en onmenselijk is, dat het oorlog voeren haat zaait en het slechtste in de mens wakker roept en

gevens. Zulke gegevens worden samengevoegd en verwerkt vanuit een persoonlijke visie. Zo ontstaat een overtuiging. Een overtuiging kan ook gebaseerd zijn op foutieve informatie of op onvolledige informatie. Zo'n overtuiging is niets anders dan een vooroordeel en verdient niet het respect, dat aan een eerlijke overtuiging toekomt. Iemand bijvoorbeeld, die zou beweren, dat de oorlog helden kweekt en daarom het morele peil van de mensheid verhoogt, zou zichzelf belachelijk maken. Zijn informatie deugt niet of, - wat nog erger is - hij weigert kennis te nemen van goede informatie, omdat hij te veel aan zijn primitieve vooroordeel gebonden is.

Gezien de rampzalige gevolgen van een

De auteurs van dit artikel: prof. Blok (links), Fokke Goudswaard (rechts)

dat een conflict in een oorlog alleen maar wordt 'uitgevochten' en niet opgelost. Iedereen weet echter ook, dat zonder tachtigjarige oorlog ons volk zijn vrijheid niet zou hebben veroverd en dat in 1940 Hitlers legers konden opmarcheren, omdat zij niet op een sterke, goed voorbereide defensie stuitten.

Kennelijk is informatie alléén niet bepalend voor het standpunt dat wordt ingenomen. Dat standpunt blijkt terug te brengen tot een keuze, gebaseerd op een overtuiging. Het leven en denken van mensen is niet te reduceren tot een objectief-wetenschappelijk gebeuren, uitsluitend gestuurd door informatieve ge-

atoomoorlog is het van het grootste belang, dat de overtuigingen zich ontwikkelen aan de hand van juiste informatie en dat vooral bij de politieke besluitvorming vooroordelen zoveel mogelijk geëlimineerd worden. Daarom wil dit artikel op een enkel punt van de ingewikkelde problematiek informatie verschaffen en trachten een nogal vaak voorkomend misverstand weg te nemen. De opinie van de schrijvers zal wellicht hier en daar tussen de regels door of in de woordkeuze zichtbaar worden. Zij zijn desgevraagd ook gaarne bereid hun overtuiging te formuleren. Het gaat echter thans in eerste instantie om nuchtere,